

Arheol. n. 184/23.6.1997

M

Kunta: UURAINEN
Nimi: Majalampi

Kylä: Kuukkajärvi
Inv.nro: 8

MyR 892070007

Mj.tyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: ajoittamaton

Luokka: 2
rautakautinen? keski-aikainen?

Kartta: 2243 08
X: 6930 90 Y: 2566 00 Z: 165.0

Kunto: 2-7 (1=hyvä, 7=tuhoutunut)

Matala röykkiö (= kiuas?). Hiekkakangasta. Kapea kannas, harju. Tiet ja mökit ilmeisesti tuhonneet vuoden 1933 löytöalueen.

Tutkija: Sarvas Anja	tarkastus v/kk 1969
Tutkija: Jussila Timo	inventointi v/kk 1992 / 9
Tutkija: Sepänmaa Timo	tarkastus v/kk 1996 / 8

Tila: 892 403 0017 0032 (kunta kylä tila talo)
Omistaja: Mäkelä, Sakari
Osoite: Tuurentie 12; 41230 UURAINEN

Löydöt:

KM 9697 PALANUTTA LUUTA, "laatikollinen ison eläimen luita", näht. hirven luita, hampaita ja sarven kappaleita. (Joukossa ilm. ainakin yksi luuesine.)
KM 29921 KVARTSI-ISKOKSIA,

Paikka sijaitsee Uuraisten kirkolta 8.1 km W, Kuukkajärven länsipäässä, järven ja Majalammen välisellä kannaksella.

Vanhemmat tiedot:

KM-luettelon löytötiedot:

KM 9697 laatikollinen ison eläimen luita. "Löytänyt talolliset August Vehnämäki ja Matti Piesala kesäk. 7 p 1933 Uuraisten pitäjän Kuukkajärven kylän Niemelän talon maalta Multian maantieltä Majalahden sillalta etelää kohti n. 100 m:n päässä hiekkakankaasta, missä oli neljä tulisijaa ja mahdollisesti yksi kodanpohja, muurin jätteitä, näkyvissä maanpinnassa pari kuoppaa, iso tervaskanto kiviröykkiön päällä, missä esineet olivat n. 40 cm maata yhdessä läjässä, palaneita luunmuruja hiiliä ja tuhkaa, luut irrallisia, savea käytetty muurauksessa."

Jussila 1992, inventointi:

”Tietyön yhteydessä 1933 kerrotaan luiden löytöpaikalla havaitun neljä tulisijaa ja mahdollinen kodanpohja. Sarvas tarkasti paikan v. 1969, mutta ei havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Maasto paikalla on tyypillistä pyyntiasuinpaikkamaastoa. Tarkastin tien reunat, sekä tien itäpuolisten mökkien pihamailta avoimet maastonkohdat, tuloksetta. Suppea pyyntileiri lienee täysin tuhottu tietä tehtäessä. Puolen kilometriä etelään on kohde [1].”

Sepänmaa 1996:

Kävin paikalla kesäkuussa 1996 Leena Lehtisen kanssa ja uudelleen 30.8.96 Hannu Poutiaisen kanssa. Ensimmäisellä kerralla havaittiin alueella rakenteita ja jälkimmäisellä kerralla tarkasteltiin aluetta hieman huolellisemmin.

Vanhan sillan kohtaa vastapäätä, Majalammen rannalla on pieni (ehkä sadan - parinsadan neliön) ala, jolta maanpinta on kulunut ja osin ehkä koneellisesti tasattu osittain turpeettomaksi ja jolla on erilaisia uusia leiriintymisen jälkiä, mm. nuotionsija. Paikka lieneekin nykyisin jonkinlainen leiripaikka.

Avoimen alueen eteläpäästä n. 3 m etelään ja Majalammen rannasta noin 15 m itään on matala, turvepeitteinen röykkiö. Kauempaa röykkiötä on hyvin vaikea hahmottaa, mutta lähempää katsoen se on melko selkeä. Röykkiö on pyöreähkö, läpimitta noin 2,5 - 3 m, korkeudeltaan arviolta 30 cm. Röykkiön keskikohtaa on purettu siististi noin 30 x 30 cm:n alalta. Röykkiöstä noin 5 m pohjoiseen sijaitsee uusi nuotio, jonka kivet ovat mitä ilmeisimmin otettu röykkiöstä. Röykkiön puretussa kohdassa on näkyvissä palaneita kiviä, nokea ja palanutta savea tai pikemminkin silttiä.

Röykkiöstä muutaman metrin säteellä on useita matalia, uudehkoja roskakuoppia.

Röykkiöstä noin 15 m pohjoiseen, kohdalta, josta turve oli kokonaan kulunut pois, löytyi kvartsi-iskoksia pinnasta. Tein kohdalle pari koepistoa. Kuopissa ei ollut löytöjä tai kulttuurikerrosta. 10-20 cm hiekkakerroksen alla oli vanhaa turvekerrosta. Kuopista ei käynyt selville, oliko kyseessä moderni, alueen tasaamisesta johtuva ilmiö, vai esim. muinainen tulvakerrostuma.

Röykkiöstä parikymmentä metriä itään, tien laidalla on pyöreä, halkaisijaltaan n. 3 m kuopanne. Tein kuopanteeseen ja sen laidalle pari koepistoa, joista löytyi vahvaa nokimaata ja palaneita kiviä. Koepistot eivät selvittäneet, onko kyseessä esim. hiilimiilu (miksi miilussa olisi palaneita kiviä?) vai esim. asumuspainanne. Kuopan itäpää on tien tuhoama.

Alue on melko tasaista hiekkakangasta, varsin tyypillistä pyyntikulttuurien asuinpaikoille. Röykkiöitä tai muita maanpinnalle havaittavia rakenteita en muualla lähitienoolla havainnut (tien itäpuolella, vanhan ja uuden tien sekä puron muodostamassa kulmauksessa on tosin paljon erilaisia kuopanteita ja muita muotoja, jotka lienevät ihmisen aiheuttamia - tätä aluetta en kuitenkaan tarkemmin tutkinut). Muinaisjäännösalueen laajuus voidaan selvittää vain koekaivauksin ja sen luonne ja ajoitus tasokaivauksella (jonka ei tulisi kohdistua ainoastaan röykkiöön).

Alue on vedenjakajaseutua. Kohdalta on yhteyksiä pikkujärviä, puroja ja soita pitkin eri suuntiin.

T. Sepänmaan tulkintaa:

Röykkiö näyttää olevan kiuas, eli aikaisintaan rautakauden lopulta peräisin. Vuoden 1933 löydöt ovat kuvauksen mukaan paikasta noin 100 m etelään. Nämä kuulunevat kuitenkin samaan kokonaisuuteen kuin tässä kuvattu röykkiö. Vaikuttaa siltä, että kyseessä on rautakauden lopun tai keskiajan muinaisjäännöskohde, eränkäyntiin tai lappalaisiin yhdistettävä. Vastaavia on tutkittu ainakin Saarijärven Kantoniemessä ja Pihtiputaan Majakaarteessa. Lisäksi samankaltaisia on havaittu eri puolilta sisämaata inventoinneissa (ei montaa) ja tällaisista on myös tarkastamattomia tietoja muutamien metalliesinelöytöjen yhteydessä (vrt. esim. Pylkönmäki, Paajala, Katajamäki - rautaisen nuolenkärjen, KM 2918:2, löytötiedot).

Jyväskylässä 3.12.1996

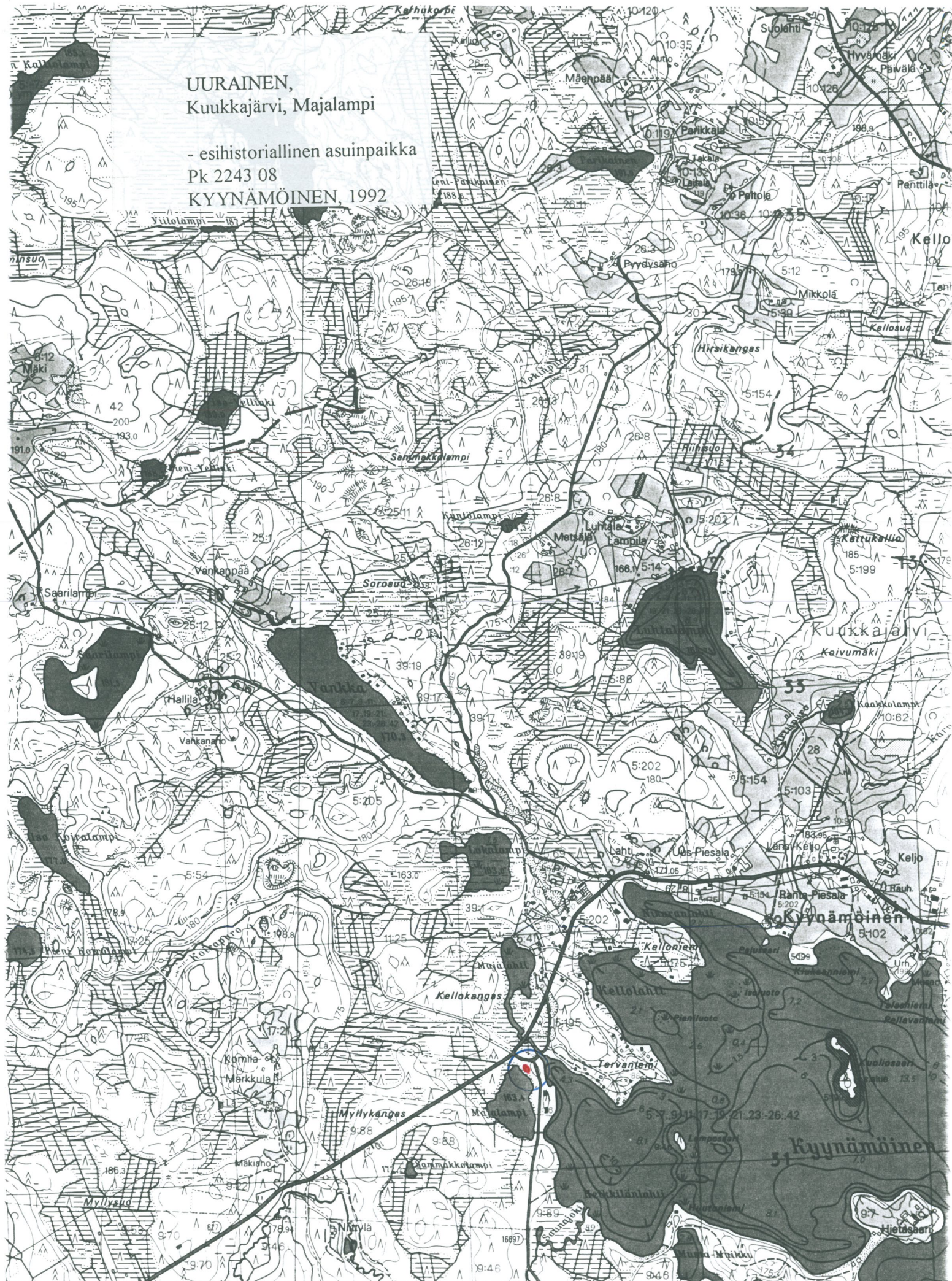
Timo Sepänmaa
Keski-Suomen ympäristökeskus

Liitteet:

- peruskarttaote
- valokuvat

UURAINEN, Kuukkajärvi, Majalampi

- esihistoriallinen asuinpaikka
Pk 2243 08
KYYNÄMÖINEN, 1992

UURAINEN Kuukkajärvi Majalampi

- esihistoriallinen asuinpaikka

Kuva 1. Etualalla pienten männyntaimien kohdalla kiven ja nokimaan sekainen röykkiö (tuskin erottuu kuvassa). Tästä auton perän suuntaan pieni nykyaikainen nuotio, johon kivet lienee otettu röykkiöstä. Taustalla vasemmalla pinnasta kulunutta aluetta, josta pääosa kvartseista löytyi. Oikealla Höytiä - Kyynämöinen -tie ja taustalla hämöttää Multia - Uurainen -tien risteys. Oikealla Hannu Poutiainen. Kuvattu kohti luodetta. Kuvaaja: Timo Sepänmaa 30.8.1996. Keski-Suomen museon kokoelmat.

Kuva 2. Kiven ja nokimaan sekainen röykkiö männyntaimien alla. Kuvassa erottuu röykkiön osittain purettua keskikohtaa. Kuvattu kohti itää. Kuvaaja: Timo Sepänmaa 30.8.1996. Keski-Suomen museon kokoelmat.

UURAINEN Kuukkajärvi Majalampi

- esihistoriallinen asuinpaikka

Kuva 1. Etualalla pienten männyntaimien kohdalla kiven ja nokimaan sekainen röykkiö (tuskin erottuu kuvassa). Tästä auton perän suuntaan pieni nykyaikainen nuotio, johon kivet lienee otettu röykkiöstä. Taustalla vasemmalla pinnasta kulunutta aluetta, josta pääosa kvartseista löytyi. Oikealla Höytiä - Kyynämöinen -tie ja taustalla häämöttää Multia - Uurainen -tien risteys. Oikealla Hannu Poutiainen. Kuvattu kohti luodetta. Kuvaaja: Timo Sepänmaa 30.8.1996. Keski-Suomen museon kokoelmat.

Kuva 2. Kiven ja nokimaan sekainen röykkiö männyntaimien alla. Kuvassa erottuu röykkiön osittain purettua keskikohtaa. Kuvattu kohti itää. Kuvaaja: Timo Sepänmaa 30.8.1996. Keski-Suomen museon kokoelmat.